

УДК 027.021:631:929(477)

Віктор Соколов,
кандидат історичних наук, доцент

Розвиток української біографістики та стан біобібліографічних та історико-біографічних досліджень у Державній науковій сільськогосподарській бібліотеці

Аналізуються особливості становлення та розвитку біографістики в галузі аграрних наук у незалежній Україні. Узагальнено досвід історико-наукознавчих та біобібліографічних досліджень Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України та інших українських академічних структур. Проаналізовано результати деяких історико-біографічних напрацювань видатних постатей сільськогосподарської науки.

Ключові слова: біографістика, аграрні науки, біобібліографія, історія науки, спеціальні історичні дисципліни.

На теренах українських земель сільське господарство було і залишається важливою галуззю економіки країни. Як свідчить світовий досвід, без відповідної науково-освітньої та інформаційно-бібліографічної підтримки неможливо забезпечити подальший розвиток сільського господарства та агропромислового комплексу в цілому. Тому для успішного функціонування галузі необхідно вивчати весь нагромаджений досвід попередніх поколінь, використовуючи науковий апарат спеціальних історичних дисциплін і результати як історичних, так й інформаційно-бібліографічних досліджень. У контексті вивчення історії аграрних наук особливої уваги заслуговує розвиток сучасної біографістики в незалежній Україні. На переконання вітчизняних науковців В. Бурката та М. Слободяника, є гостра потреба в її подальшому розвитку, в підготовці наукових біобібліографічних показників, монографічних видань із життя та діяльності вітчизняних аграріїв, біографій вчених минулого та сучасних діячів сільськогосподарської науки, зведеного біографічного словника українських вчених-аграріїв [2, с. 42]. У цьому напрямі, безумовно, важливим є підвищення суспільного значення здобутків аграрної науки, розвиток якої пов'язаний із діяльністю різноманітних структурних об'єднань Національної академії аграрних наук України (НААН України): центрів, шкіл, кафедр, лабораторій, інститутів тощо. Вивчення історії організації та діяльності науково-дослідних установ, координувальних центрів, органів управління аграрною наукою, глибокий аналіз позитивного і негативного досвіду функціонування цих соціальних інститутів значною мірою сприятимуть створенню прогностичних проектів її розвитку. Адже науковим досягненням належить вагома роль при подоланні факторів, що стримують подальший розвиток сільськогосподарської діяльності [7, с. 232].

Важливим осередком інформаційно-наукової та бібліографічної діяльності стала Державна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН України (ДНСГБ НААН України, до 2003 р. — ЦНСГБ УААН), де у 1998 р. було започатковано біобібліографічну серію "Академіки Української академії аграрних наук". Упродовж 1998—1999 рр. були надруковані біобібліографічні показники П. Коваленка, В. Бурката, В. Сит-

ника, В. Пересипкіна, М. Зубця, І. Мартиненка та ін. Для продовження реалізації означених напрямів роботи в установі рішенням Президії УААН при ЦНСГБ з 2001 р. створено Центр історії аграрної науки з метою проведення галузевих комплексних наукових досліджень, зокрема з наукової бібліографії та біографістики. Нині ДНСГБ НААН України являє собою потужну багатогалузеву наукову установу, обсяг фондів якої перевищує мільйон одиниць зберігання. Колекція вітчизняних та іноземних видань XIX—XX ст. 32-ма мовами світу об'єднує книги, журнали, газети, а також видання на компакт-дисках. У фондах ДНСГБ НААН України наявні рідкісні видання — праці видатних російських та українських вчених В. Докучаєва, М. Вавилова, О. Чайнова, П. Костичева, В. Вільямса, М. Іванова та ін. Значну цінність для науки мають видання середини XIX ст. із сільськогосподарської тематики, праці агрономічних товариств, дослідних установ, звіти земських управ, а також щорічники департаменту сільського господарства США, доповіді Французької академії сільськогосподарських наук, різноманітні галузеві та тематичні енциклопедії, зокрема з садівництва (США), виробництва цукрових буряків (Німеччина) та ін. Бібліотека готує реферативний журнал "Агропромисловий комплекс України" (з 1999) та електронне наукове фахове видання "Історія науки і біографістика" (з 2006), здійснює підготовку історико-наукових, біографічних та бібліографічних видань: монографій, довідників, наукових збірників, бібліографічних показників у різних серіях [5; 7].

Структурні підрозділи ДНСГБ НААН України згруповані за напрямками діяльності у центри (документного забезпечення та збереження наукових фондів, бібліотечно-інформаційних технологій та наукової обробки документів, історії аграрної науки) та функціональні підрозділи. При бібліотеці діє аспірантура, докторантура та Спеціалізована вчена рада із захисту дисертаційних робіт зі спеціальності 07.00.07 — історія науки і техніки та 06.04.01 — історія сільськогосподарської науки.

У проведінні науково-дослідної роботи важливе місце займає діяльність наукових співробітників Центру історії аграрної науки, що структурно складається з двох секторів: наукознавства та наукової бібліографії і біографістики.

Центр історії аграрної науки реалізує принцип взаємодії біографістики й історії науки в історико-наукознавчих і джерелознавчих дослідженнях у галузі аграрних наук. В означеній структурі здійснюються дослідження, спрямовані на виконання тем з вивчення становлення та розвитку дослідної справи в Україні, історичних етапів розвитку землеробства, тваринництва і рослинництва, трансформацій в управлінні аграрною наукою, розвитку сільськогосподарської техніки та агроекономічних відносин тощо. У секторі наукознавства вперше сформовано Національну інформаційну базу даних з історії започаткування, становлення та розвитку наукових установ Української академії аграрних наук, Мінагрополітики України та навчальних закладів аграрного профілю. Базу створено мовою HTML, що дає змогу споживачам використовувати гіпертекстові посилання, швидко здійснювати перехід від однієї до іншої науково-дослідної установи, організації.

Діяльність сектору наукової бібліографії та біографістики спрямована на реалізацію завдань, що стосуються науково-дослідної роботи в галузі історії аграрної науки, аграрної біографістики, наукової сільськогосподарської бібліографії за такими напрямками:

1. Розроблення теоретичних основ функціонування наукової сільськогосподарської бібліографії та біографістики в сучасній і перспективній системах наукових комунікацій.

2. Створення ретроспективного репертуару національної сільськогосподарської бібліографії та біографістики.

3. Підготовка та випуск історико-наукових біографічних і бібліографічних покажчиків та збірників наукових матеріалів, науково-допоміжних ретроспективних бібліографічних покажчиків, довідників й інших наукових видань з питань сільського господарства, історії аграрної науки.

4. Проведення історико-наукознавчих досліджень на основі наукового опрацювання біографічних і бібліографічних матеріалів про життя та діяльність діячів аграрної науки України.

Отже, саме в рамках сектору наукової бібліографії та біографістики Центру історії аграрної науки ДНСГБ НААН України здійснюється систематична робота з дослідження творчого доробку вітчизняних вчених-аграріїв. Так, з метою всебічного дослідження розвитку аграрної науки у 20—30-х рр. ХХ ст. вивчалися фонди українських вчених-аграріїв у Центральному державному архіві вищих органів влади й управління (десять фондів: № 1, 2, 5, 6, 8, 14, 24, 166, 288, 539). Генерується Національна інформаційна база даних з історії започаткування, становлення та розвитку наукових установ НААН України, Мінагрополітики України та навчальних закладів аграрного профілю [5, с. 5—6].

ДНСГБ НААН України у межах розроблення "Історії аграрної науки України та аграрної біографістики" започаткувала наукові історико-бібліографічні читання. Перше з них відбулося 29 травня 2001 р. і було присвячене видатному українському вченому та організатору сільськогосподарської і біологічної науки й освіти, професору О. Янаті, а у 2005 р. — вченому в галузі землеробської механіки К. Шиндлеру.

Матеріали вивчення біографій та діяльності відомих вчених-аграріїв публікувались у таких серіях, як "Академіки Української академії аграрних наук" (заснована у 1998) (окремі її випуски присвячені академікам: М. Зубцю, В. Буркату, П. Коваленку, В. Ситнику, О. Созінову, В. Сайку, П. Саблуку, М. Лісовому, І. Мартиненку, В. Юрчишину, В. Трегобчуку, П. Василенку, В. Пересипкіну, О. Барабашу, В. Меселю-Веселяку, А. Бабичу, Ф. Осташку, Л. Погорілому, В. Власенку, І. Гудкову, М. Дем'яненко та ін. — 50 книг), "Члени-кореспонденти Української академії аграрних наук"

(заснована у 1998; випуски присвячені членам-кореспондентам: Д. Войтюку, А. Головку, М. Сфіменку, М. Маліку, В. Славою, О. Собку, М. Черноволу), що дає змогу відобразити весь комплекс наукових праць академіків та членів-кореспондентів НААН України, літературу про їхнє життя та діяльність, внесок у розвиток вітчизняної науки та повніше репрезентувати наукову діяльність НААН України; "Біобібліографія вчених-аграріїв України" (з 1998; випуски присвячені: М. Кулешову, М. Кравченку, І. Котку, О. Янаті, Н. Федоровій, О. Довгополій, А. Фомічову, В. Науменку, М. Тюленеву, В. Глазку, М. Шевченку, П. Власюку, Г. Махову, С. Алпатьєву та ін. — 31 книга); "Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії" (з 2001; видання висвітлюють славетний шлях у науці П. Будріна, Д. Лихваря, О. Янати, Б. Іваницького тощо — 38 книг) та ін.

Питання взаємодії біографістики та історії науки в аграрній галузі знайшли своє відображення на сторінках електронного наукового фахового міжвідомчого видання тематичного збірника "Історія науки і біографістика" (головний редактор В. Вергунов, доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений працівник сільського господарства України). Тематикою статей цього часопису, який має свою електронну версію в мережі Інтернет, є історія заснування та розвитку наукових шкіл, проблеми формування нового концептуального бачення історії науки та біографістики, еволюція соціальної функції науки та методів наукових розвідок, шляхи залучення наукової спадщини до вирішення в аграрній галузі актуальних питань сьогодення. Цей науковий збірник включений до затверджених ВАК України переліків електронних наукових фахових видань. Головним завданням його є досягнення якісно нового рівня повноти й оперативності забезпечення інформаційних потреб суспільства в історичних знаннях, одержаних у процесі науково-дослідної діяльності українських істориків і вчених-фахівців з інших галузей наук та сприяння формуванню наукового потенціалу України, зокрема у сфері аграрних наук. Історико-біографічні матеріали — одна з основних тематик згаданого наукового збірника. Так, у статті М. Чічікової "Академік Є. Вотчал та його наукова школа: витоки становлення і діяльності" відображено науково-дослідну, науково-організаційну, педагогічну і громадську діяльність видатного вітчизняного вченого-фізіолога, академіка АН УРСР Є. Вотчала, розкрито передумови становлення його наукової школи, а також внесок вченого, його учнів та послідовників у розвиток сільськогосподарської ботанічної науки в Україні. Дослідниця прийшла до висновку, що завдяки блискучому таланту, організаторським здібностям, невтомній самовідданій праці Є. Вотчал заснував відому в науковому світі школу українських ботаніків-фізіологів, яка сприяла розвитку різних галузей фізіології рослин [6]. У науковій публікації В. Волкогона та Н. Баранкової "Значення діяльності академіка УАСГН М. Рево для розвитку вітчизняної сільськогосподарської науки та освіти" відзначено, що Михайло Васильович Рево (1889—1962) в науковому світі по праву вважається видатним мікробіологом ХХ ст. Академік М. Рево відомий як автор більше ста наукових праць із найактуальніших проблем загальної, сільськогосподарської, медичної і ветеринарної мікробіології, вірусології та імунології, які відзначаються фундаментальністю і практичною значущістю. Класичні роботи вченого з вивчення інфекційних хвороб людини і тварин увійшли до фонду світової та вітчизняної мікробіологічної науки. Авторами статті була зроблена спроба оцінити доробок вченого як діяча-аграрія. Підсумовано, що його по праву можна вважати одним з організаторів науково-дослідної мережі УАСГН. Проаналізувавши зміст архівних документів та наукових публікацій, автори

статті констатували факт ефективної та плідної діяльності академіка М. Рево як організатора сільськогосподарської науки та освіти України [3].

Багато публікацій науковців ДНСГБ НААН України, що стосуються історико-біографічної тематики, тісно пов'язані з історією сільськогосподарських установ нашої країни. Цікавою з точки зору дослідження організації та управління аграрної науки є публікація Г. Глазунова "Погляди професора А. Сліпанського на організацію української аграрної науки в контексті історичних подій". У ній розглядається складний шлях розвитку аграрної науки за радянської доби, коли термін "сільськогосподарська наука" підмінили поняттям "організація сільського господарства" всупереч наполяганням першого віце-президента Всеукраїнської академії сільськогосподарських наук професора А. Сліпанського (1896—1942), який не заперечував проти організації сільського господарства. Проте він не раз офіційно підкреслював необхідність розвивати весь комплекс організаційних заходів під науковим координуванням ВУАСГН. Сільськогосподарська наука на службі реконструкції сільського господарства, за його думкою, мала йти двома шляхами: через систему опорних пунктів для збирання всього позитивного аграрного досвіду та систематизації цього досвіду через мережу науково-дослідних інститутів з метою практичного застосування. Від готовності наукового і громадського активу, який ще треба було сформуванню, залежала авторитетність і впливовість ВУАСГН щодо стабільності "системи сільськогосподарської науки". У своєму дослідженні Г. Глазунов підсумовує, що незважаючи на пройдені час, питання, що розглядалися А. Сліпанським, у нових історичних умовах продовжують залишатися актуальними, а вивчення теоретичної спадщини вченого сприятиме вирішенню практичних завдань сьогодення, оскільки знов постає проблема майбуття аграрної науки, яка зазнає певних реформ, відповідаючи на сучасний виклик, спрямований на створення сприятливих ринкових економічних умов щодо аграрного сектору країни з метою поліпшення системи виробництва продукції, переробки сировини, включаючи підвищення продуктивності праці та ефективності виробництва, покращення якості продукції, поширення безпеки технологічних процесів, оздоровлення довкілля тощо [4].

На жаль, залишаються ще невисвітленими постаті багатьох видатних вчених і діячів різних галузей сільського господарства України. Одну сходинку у напрямі виправлення цього положення зроблено в дослідженні Р. Бадаєва "Професор О. Набоких (1874—1920) — видатний вчений-грунтознавець, агроном, ботанік, організатор науки: штрихи до портрету", що присвячене розкриттю маловідомих сторінок життя й діяльності непересічної особистості, грунтознавця, агронома й ботаніка, професора Олександра Гнатовича Набоких. У статті проаналізовано основні дати його життя й діяльності, висвітлено внесок у розвиток грунтознавства в Україні. Автором публікації відзначається, що О. Набоких уперше дослідив слабопідзолисті ґрунти Правобережної України й розробив класифікацію бідних на солі ґрунтів лісостепу, вперше детально вивчив деградовані (що еволюціонували в сірі лісові) чорноземи й розробив їхню класифікацію, уперше створив класифікацію чорноземів України, що враховує водний режим і динаміку карбонатів [1].

Як уже зазначалося, в аспірантурі ДНСГБ НААН України здійснюється підготовка та захист дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю "07.00.07 — історія науки і техніки". Упродовж останніх років тут, зокрема, було захищено низку дисертацій за проблематикою аграрної біографістики (В. Ожерельєва "Діяльність академіка В. Юр'єва в

контексті розвитку сільськогосподарської науки в Україні", Н. Новосад "Діяльність академіка О. Соколовського (1884—1959) у контексті розвитку сільськогосподарської науки та освіти в Україні", А. Білоцерківська "Професор А. Терниченко (1882—1927) — вчений, педагог, організатор сільськогосподарської науки та освіти в Україні" (2008); Н. Баранкова "Діяльність академіка М. Рево (1889—1962) у контексті розвитку мікробіології в Україні", Н. Таргоні "Внесок академіка Л. Погорілого (1934—2003) в розвиток випробувань сільськогосподарської техніки в Україні", Л. Боденчук "Академік І. Лукін (1927—2004) — вчений, громадський діяч, організатор аграрно-економічної науки в Україні" (2009) та ін.). Означені дисертаційні роботи є значним внеском у справу розвитку історико-наукознавчих біографічних досліджень у галузі аграрних наук.

У подальшому ДНСГБ НААН України планує розгорнути діяльність, спрямовану на підготовку низки енциклопедичних видань та довідників, що мають стати ґрунтовною джерельною базою вивчення історії аграрної науки в Україні. Разом з формуванням баз даних стосовно аграрних установ та видатних діячів-аграріїв буде продовжено й роботу з підготовки традиційних видань (біобібліографій українських вчених, публікацій документів з історії науки, монографій та збірників наукових праць тощо), які забезпечують розвиток аграрної науки. До цієї роботи варто додати підготовку фундаментальної монографії зі створення неупередженої історії НААН України.

Історико-біографічні студії у сфері аграрних наук відбуваються також в інших наукових та науково-освітніх закладах України. Дослідження діяльності вчених-аграріїв здійснюють співробітники Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ), основними напрямками роботи яких є розроблення теоретичних і науково-методичних проблем української біографістики; збирання, наукове опрацювання, підготовка до друкування матеріалів Українського біографічного словника — багатотомного енциклопедичного видання, що вміщує біографії діячів України, представників української діаспори, а також українознавців і закордонних вчених, які досліджують різні сфери людської діяльності від давнини до сучасності. Започатковані в Інституті бази даних біобібліографічної інформації увібрали загальний іменний покажчик (основа для створення Українського біографічного словника і тематичних та регіональних біографічних видань); відомості про дослідників у галузі національної біографістики (база даних "Автори статей до Українського біографічного словника"); реєстри джерел біографічних даних (база даних "Джерела національної біографістики"). Створені БД використовуються під час проведення біографічних досліджень; при підготовці реєстрів імен різних тематичних, регіональних, хронологічних та інших словників, довідників і покажчиків; у інформаційно-бібліографічній діяльності в галузях культури, освіти й політики. Друкованим органом Інституту є збірник наукових праць "Українська біографістика. *Biographistica Ukrainica*". Це перше в Україні наукове спеціалізоване видання з проблем біобібліографічної науки, що має на меті надати змогу широкій науковій громадськості й майбутнім авторам Українського біографічного словника ознайомитися та взяти участь у обговоренні загальних проблем біографістики та практичній роботі зі створення Українського біографічного словника.

7 червня 2005 р. з ініціативи Інституту біографічних досліджень, Інституту рукопису НБУВ та Українського біографічного товариства проведено спеціальну наукову сесію інститутів та наукових відділів Національної бібліотеки

Україні ім. В. І. Вернадського за участю науковців інших установ НАН України і Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які розробляють проблеми історичної біографістики. Її учасники одностайно ухвалили вважати сесію Першими Чишківськими читаннями з історичної біографістики — у пам'ять вченого-біографіста, засновника і першого директора Інституту біографічних досліджень НБУВ, президента Українського біографічного товариства, доктора історичних наук, професора Віталія Сергійовича Чишка (05.06.1951 — 01.02.2003). Прийнято рішення організувати щорічні читання у першій половині червня на честь дня народження цього вченого. Перші Чишківські читання були присвячені визначенню напрямів співпраці та кооперації зусиль у здійсненні біографічних досліджень, зокрема щодо створення національного електронного науково-інформаційного ресурсу в галузі біографістики "Українського національного біографічного архіву" (УНБА).

Велике значення для вивчення історії аграрної науки й осмислення історичної спадщини має підготовка словників та біобібліографічних покажчиків у сфері аграрних наук. Принцип історизму та повноти джерельної бази вимагає, щоб до біографічного словника увійшли статті не лише про розбудовників, а й про її руйнівників. Обсяг біографічної статті про кожну конкретну особу має відповідати її внеску в науку, а до мінімуму біографічних даних включати: ім'я, по батькові, прізвище, звання, рік і місце народження, рік смерті, місце поховання, вид діяльності, вказівку на наукові дослідження, бібліографію. Для розгортання цієї справи потрібно попередньо збирати інформацію про найвидатніших діячів-аграріїв, облікувати сільськогосподарські установи, розшукувати по довідниках та енциклопедіях необхідні дані, звертатись до сучасників з проханням надати біографічні відомості або про себе, або про померлих науковців, яких вони добре знали.

Вивчення діяльності видатних вчених-аграріїв та діячів сільського господарства як окремих напрям історико-наукознавчих досліджень у галузі аграрних наук має значні перспективи та завдання для подальшого свого розвитку. В контексті взаємодії біографістики та історії аграрних наук важливим наразі є проведення досліджень про тих науковців, які відігравали значну роль у розвитку аграрної науки в Україні. Серед них: економісти — М. Туган-Барановський, В. Левитський, В. Косинський, М. і Л. Яснопольські, О. Білимович, П. Лященко, О. Чайнов, М. Кондратьєв, Л. Юрковський та ін.; аграрії — О. Дояренко, В. Станчинський, О. Яната, М. Полоз, А. Пясецький, І. Коваленко, В. Гурський, М. Гавриленко та багато інших.

Актуальним є складання мартирологу вчених-аграріїв, котрі зробили значний внесок у розвиток аграрної науки у 20—30-х рр. ХХ ст. і загинули у в'язницях, таборах чи були усунені від наукової роботи. Це, зокрема, О. Яната, В. Симиренко, Е. Оппоков, В. Гурський, В. Голоков, А. Сапегін, О. Соколовський та багато інших діячів. У межах розвитку біографістики важливим було б створення комплексу джерельної бази з вивчення історії аграрної науки. Значну роль у вирішенні цього завдання має відіграти науково-дослідна та інформаційно-бібліографічна діяльність співробітників ДНСГБ НААН України.

Спільною перспективною справою вітчизняної біографістики було б започаткування проекту багатотомного вітчизняного біографічного словника видатних діячів та вчених-аграріїв. Свідченням того, що такий "Український біографічний словник видатних діячів та вчених-аграріїв" на часі, є низка галузевих словників і довідників, що вже ви-

йшли у світ у незалежній Україні (наприклад: "Українська журналістика в іменах", "Біографічний словник діячів культури", І. Лисенко "Словник співаків України", І. Огородник, М. Русин "Українська філософія в іменах", "Медицина в Україні. Видатні лікарі: кінець XVII — перша половина XIX століть. Бібліографічний словник", В. Туркевич "Хореографічне мистецтво України в персоналіях", "Українські архівісти. Біобібліографічний довідник" та ін.). Відповідна робота проведена і на обласних рівнях. Розвиток вітчизняної біографістики викликаний не тільки тим, що сьогодні світова біографістика переживає період бурхливого піднесення, а й тому, що становлення української біографістики, у тому числі й у галузі аграрних наук, є, за своєю суттю, вагомим чинником побудови не лише сфери галузевої науки й освіти, а й національної держави.

Список використаних джерел та літератури

1. Бадаєв Р. Г. Професор О. Г. Набоких (1874—1920) — видатний учений-грунтознавець, агроном, ботанік, організатор науки: штрихи до портрету / Р. Г. Бадаєв // Історія науки і біографістика. — 2008. — № 4. — Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/inb/2008-4/08brgbon.pdf>. — Назва з екрана.
2. Буркат В. Сучасний стан і перспективи розвитку джерельної бази історії аграрної науки України / В. Буркат, М. Слободяник // Бібліотечний вісник. — 2000. — № 1. — С. 38—43.
3. Волкогон В. В. Значення діяльності академіка УАСГН М. В. Рево для розвитку вітчизняної сільськогосподарської науки та освіти / В. В. Волкогон, Н. О. Баранкова // Історія науки і біографістика. — 2009. — № 4. — Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/inb/2009-4/09volkogon.pdf>. — Назва з екрана.
4. Глазунов Г. О. Погляди професора А. М. Сліпанського на організацію української аграрної науки в контексті історичних подій / Г. О. Глазунов // Історія науки і біографістика. — 2009. — № 4. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/INB/2009-5/09_Glazunov.pdf. — Назва з екрана.
5. Наукові публікації Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки Української академії аграрних наук, 2001—2007 рр. : бібліогр. покажч. наук. видань та публ. співробітн. б-ки / УААН, Держ. наук. с.-г. б-ка ; уклад.: В. А. Вергунов [та ін.] ; наук. ред. В. А. Вергунов. — К. : [б. в.], 2008. — 187 с.
6. Чічікова М. А. Академік Є. П. Вотчал та його наукова школа: витоки становлення і діяльності / М. А. Чічікова // Історія науки і біографістика. — 2007. — № 1. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/INB/2010-1/10_chichikova.pdf. — Назва з екрана.
7. Щebetюк Н. Б. З історії утворення Української академії сільськогосподарських наук / Н. Б. Щebetюк // Історія української науки на межі тисячоліть : зб. наук. пр. — 2003. — Вип. 13. — С. 232—237.

Анализируются особенности становления и развития биографистики в области аграрных наук в независимой Украине. Обобщен опыт историко-научно-исследовательских и библиографических исследований Государственной научной сельскохозяйственной библиотеки НААН Украины и других украинских академических структур. Проанализированы результаты некоторых историко-биографических исследований выдающихся деятелей сельскохозяйственной науки.

Analyzed the formation and development biographical research in agricultural sciences in independent Ukraine. Research experience of historical-biographical and bibliographical research State Scientific Research Agricultural Library NAAN Ukraine and other Ukrainian academic institutions. Results of some historical and biographical studies of prominent figures of agricultural science.

Надійшла в редакцію 7 липня 2012 року